Atelier 2
06 12 2018

Interreg
France-Wallonie-Vlaanderen
UNION EUROPÉENNE
EUROPESE UNIE

Flandria Rhei
VEDETTE

Biodiversiteit en Natuur : “ecologische verbindingen”
Biodiverisité et Nature : “connexions écologiques”

Ann De Grande, Vlaamse Landmaatschappij / *L'Agence flamande terrienne*

Flanders State of the Art
AGENTSCHAP NATUUR & BOS
VLAAMSE LAND MAATSCHAPPIJ
agur
Nord le Département
Conservatoire du littoral
Dunkerque Grand Littoral COMMUNAUTE URBAINE
point info biodiversité
west-vlaanderen de gedreven provincie

Welkom - *Bienvenue*

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

agur

Interreg
Vlaanderen

- Welkom namens het interreg VEDETTE – team en mezelf.
- Ik ben Ann De Grande van de Vlaamse Landmaatschappij.
- Nieuwpoort heet ons welkom in hun mooi stadshalle.

- Uitgenodigd op het atelier “Biodiversiteit en Natuur” om grensoverschrijdend samen te werken aan het opmaken van een masterplan voor de Vlaamse Duinen. Belangrijk Interreg-doel : samenwerken over de grens heen!

- Vandaag is het 6 december. Ik heb gisteren mijn schoen gezet en de Sint is geweest. Jammer geen kant en klaar masterplan…maar dan zouden we ook niet de kans krijgen om elkaar te ontmoeten.

Vlaanderen
is open ruimte

Ice-breaker : kennismaking - *connaissance*

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

agur

Interreg
Vlaanderen

VEDETTE

- Iedereen kijkt of hij/zij iemand minder goed kent en stelt zichzelf kort voor (naam en functie) en als bijzonder aandachtspunt : “Waar ligt je favoriete plekje (peroonlijk of werkgerelateerd) in de Vlaamse Duinen en waarom? (2 minutes elk)

- Ik ben Ann De Grande (VLM, regio West, projectleider voor de opmaak van het masterplan VEDETTE) en deze zomer werd ik aangenaam verrast door het fantastische uitzicht vanaf de Hoge Blekker op het domein van de Doornpanne.

Vlaanderen
is open ruimte

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

agur

Interreg
France-Wallonie-Vlaanderen
Fonds Feder
VEDETTE

Introductie film VEDETTE
Introduction film VEDETTE

Filmpje VEDETTE op youtube

Filmpje VEDETTE op bureaublad

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

agur

Interreg
Vlaanderen

VEDETTE

- Voila, we zijn gelanceerd.

- Deze heren nemen je mee naar hun “Vlaamse Duinen” en wijzen op het belang om samen werk te maken van een kwaliteitsvol grensoverschrijdend landschap.

Vlaanderen
is open ruimte

Programma - *Programme*

9h45 Welkom & introductie - *Bienvenue & introduction*
(Ann De Grande, VLM - *L'agence flamande terrienne)*

10h05 De natuurwaarden van het gebied en het belang van ecologische verbindingen - *Les valeurs de la nature de la région et l'importance des connexions écologiques*
(Sam Provoost, INBO - *Institut pour la nature et la forêt)*

10h30 Realisatie van ecologische verbindingen & goede voorbeelden - *Réalisation de connexions écologiques et de bons exemples*
(Els Ameloot, VLM - *L'agence flamande terrienne)*

11h05 Werksessie: verkennen van de mogelijkheden om ecologische verbindingen te realiseren aan de hand van 6 cases
***Session de travail**: explorer les possibilités d'atteindre des connexions écologiques en utilisant les 6 cas*

VLAAMSE LAND MAATSCHAPPIJ

agur

Interreg Vlaanderen-Wallonie-Frankrijk
VEDETTE

- Even kort het programma van de dag overlopen:

- Een belangrijk dagdeel wordt gespendeerd aan “ecologische verbindingen”. Na wat achtergrondinformatie en inspirerende voorbeelden gaan we dit specifiek thema uitdiepen via een werksessie per tafel aan de hand van gelokaliseerde cases.

- Bert zal straks verder instructies geven.

Vlaanderen
is open ruimte

Programma - *Programme*

12h30 Middagmaal - *Déjeuner*

13h30 Resultaten uit de werksessie - *Résultats de la séance de travail*

14h20 Recreatiedruk binnen natuurgebieden: draagkracht en oplossingen- *La pression récréative dans les zones naturelles: transfrontalière et solutions*

(Isabelle Bouton*, Département du Nord* & Evy De Wulf, ANB *Agence pour la nature et la forêt)*

14h50 Groepsdiscussie – *Discussion de groupe*

15h50 Conclusies - *Conclusions*

16h00 Drink - *Fin de la journée avec des boissons*

VLAAMSE LAND MAATSCHAPPIJ

agur

Interreg France-Wallonie-Vlaanderen

Vlaamse Rand VEDETTE

- Na de lunch, koppelen de 2 tafels terug over de werksessies.
- Verder komt ook het thema “recreatiedruk binnen de natuurgebieden” aan bod.
- We sluiten af met een drink

Vlaanderen
is open ruimte

Grensoverschrijdende visie MASTERPLAN
Vision transfrontalière

Focus op 3 thema's / *Accent sur 3 thèmes*
Biodiversiteit & natuur, Landschap & identiteit, Onthaal & beleving
Biodiverstité & nature, Paysage et identité, Acceuil et expérience

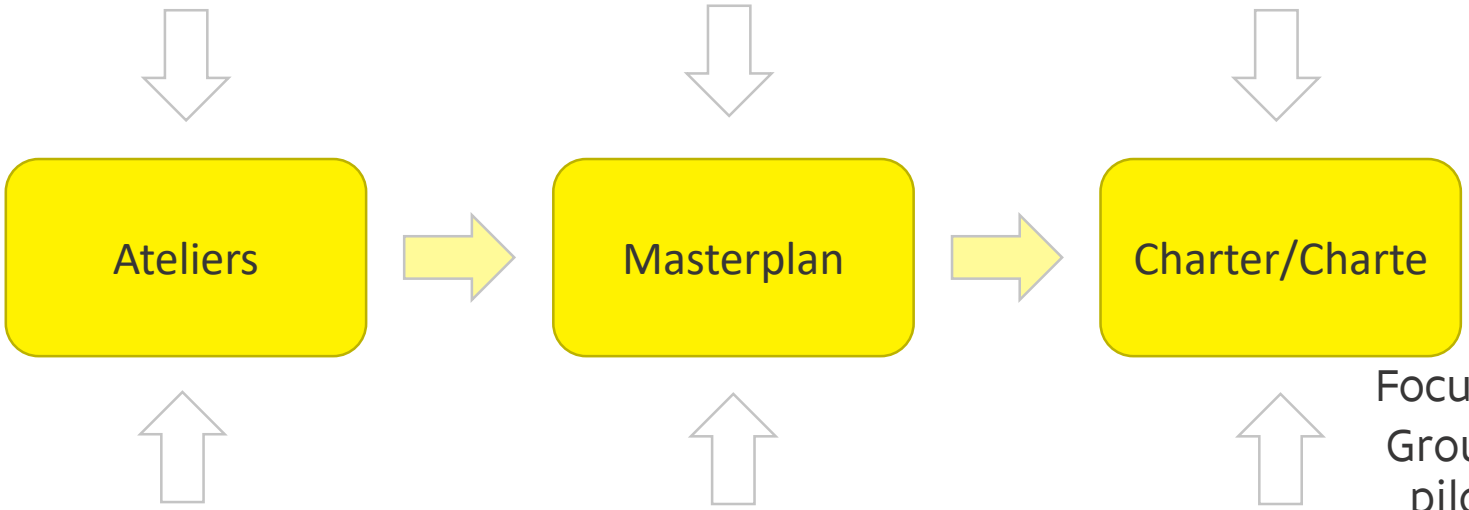

Samen met (institutionele) stakeholders
Ensemble avec les parties prenantes (institutionnelles)

VLAAMSE LAND MAATSCHAPPIJ

agur

Interreg Vlaanderen-Wallonie-Vlaanderen
VEDETTE

- Om even verder te duiden waarom we hier vandaag samen zijn en jullie een uitnodiging gekregen hebben:

- Binnen het Interreg-project VEDETTE wordt een grensoverschrijdend masterplan opgemaakt.
Hierbij ligt de focus op 3 thema's

Vlaanderen
is open ruimte

Impressie / *Impressions*

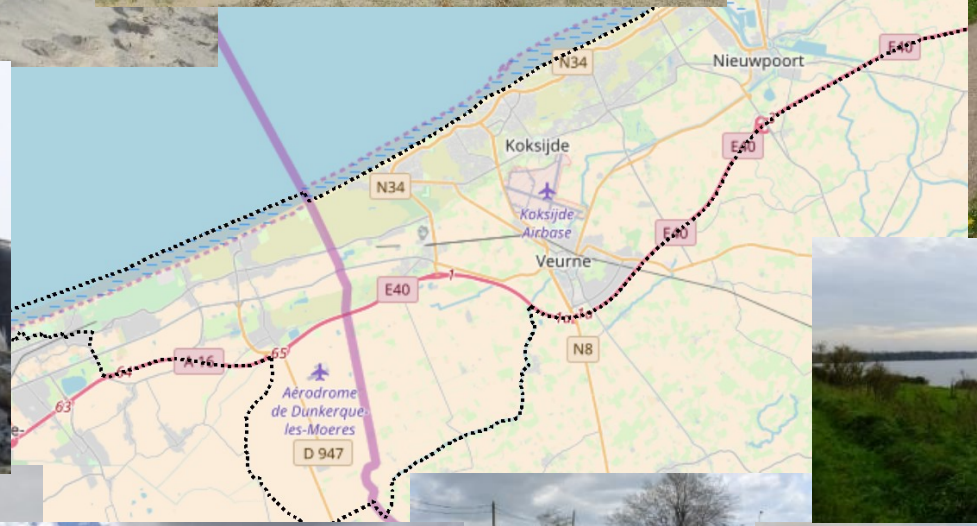

- Er is een project-perimeter afgebakend voor de opmaak van het masterplan van Duinkerke tot aan Middelkerke. Er is een grote diversiteit aan landschapseenheden met duingebieden, ijzermonding, Moeren en Polder tot aan de autostrade. De duinen kennen een enorme unieke natuurwaarde. Soms nog met relatief gave overgangen naar polders.

- Daarnaast zijn er ook diverse erfgoedwaarden, die mee de identiteit van het gebied bepalen.

- Bebouwing en infrastructuur zijn echter nooit veraf. De duingebieden zijn dan ook sterk versnipperd.

- Deze kustzone kent ook een grote mate van recreatieve ontsluiting en zorgt soms voor druk op aanwezige natuurwaarden. Het masterplan biedt kansen voor verbetering van die ontsluiting en onthaal en kan de beleving voor ieder verhogen.

Vlaanderen
is open ruimte

Doelstellingen masterplan
Les objectifs du masterplan

1. Grensoverschrijdende en op elkaar afgestemde versterking van de aanwezige, karakteristieke landschappen en natuurwaarden.

1. *Renforcement transfrontalier et concerté des paysages typiques et des valeurs naturelles existantes.*

VLAAMSE LAND MAATSCHAPPIJ

agur

Interreg Flandria Rhei VEDETTE

- De drie doelstellingen van het masterplan zijn:

Vlaanderen
is open ruimte

Doelstellingen masterplan
Les objectifs du masterplan

2. Het verder uitbouwen van een grensoverschrijdend recreatieve ontsluiting en dit in afstemming met de aanwezige natuur- en landschapswaarden.

2. *Elargissement de l'accès récréatif transfrontalier, en tenant compte des valeurs naturelles et paysagères existantes.*

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

agur

Interreg
Vlaanderen

Doelstellingen masterplan
Les objectifs du masterplan

3. Het verder uitbouwen van de grensoverschrijdende samenwerking rond planning, inrichting en beheer van landschap, natuur, recreatieve infrastructuur en onthaal.

3. *Elargissement de la collaboration transfrontalière au niveau de la planification, de l'aménagement et de la gestion des paysages, de la nature, de l'infrastructure récréative et d'accueil.*

VLAAMSE LAND MAATSCHAPPIJ

agur

Interreg Vlaanderen-Wallonie-Vlaanderen

VEDETTE

Methodiek omgevingskwaliteit
Méthodologie Qualité de l'environnement

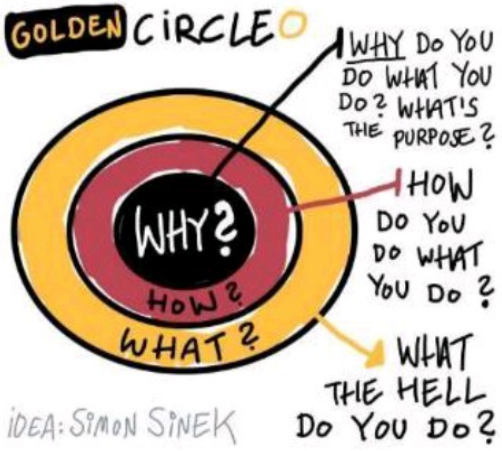

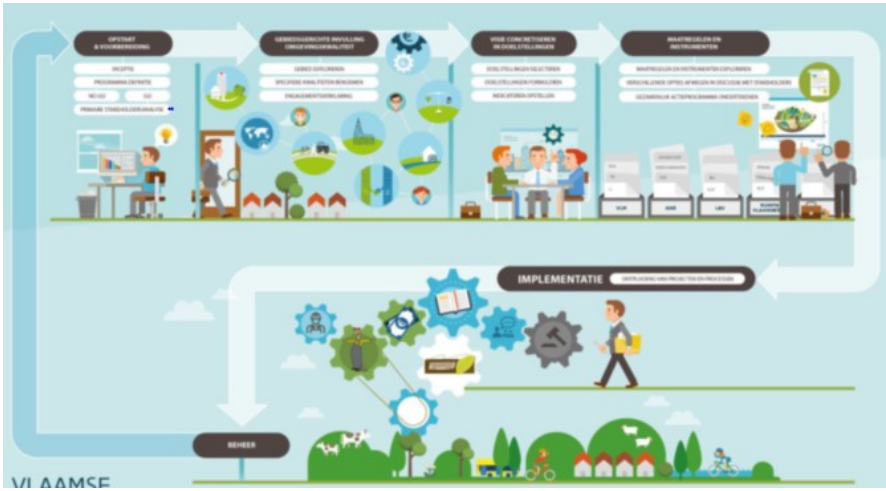

De methodiek Omgevingskwaliteit is ontwikkeld als leidraad voor de VLM om gebiedsgericht te werken aan de verbetering van de omgevingskwaliteit op het platteland en het randstedelijk gebied.

La méthodologie "Qualité de l'environnement" est développée en tant que fil conducteur de la VLM dans ses actions d'amélioration de la qualité environnementale qu'elle mène au niveau des territoires situés dans des régions rurales et péri-urbaines.

- En dit willen we doen via de methodiek van omgevingskwaliteit.
- Je ziet in volgende stappenplan dat we werken via 6 ateliers.
- Sommige aanwezigen hebben op het atelier van 17 mei in Leffrincoucke kunnen kennismaken met het kader van het interreg-project VEDETTE (het waarom = why?), het Grand site de France verhaal en deze methodiek van omgevingskwaliteit.
- Atelier 2 (vandaag) wordt gedefinieerd als eerste inhoudelijke atelier waarbij het thema “natuur en biodiversiteit” onder de loep wordt genomen. Voor de zomer 2019 volgt een atelier waar we dieper ingaan op het thema “landschap en identiteit” en begin 2020 zoomen we in op “onthaal en beleving”. Daarna volgen nog 2 ateliers voor de opmaak van het masterplan.

Vlaanderen
is open ruimte

Aanpak masterplan / *Approche masterplan*

2018 | 2019 | 2020 | 2021

Analyse

LIFE Flandre

Opération Grand Site

Groene gordel Nieuwpoort

....

Atelier 1
Introductie
Introduction

Atelier 2
Natuur
Nature

Atelier 3
Landschap
Paysage

Atelier 4
Onthaal
Acceuil

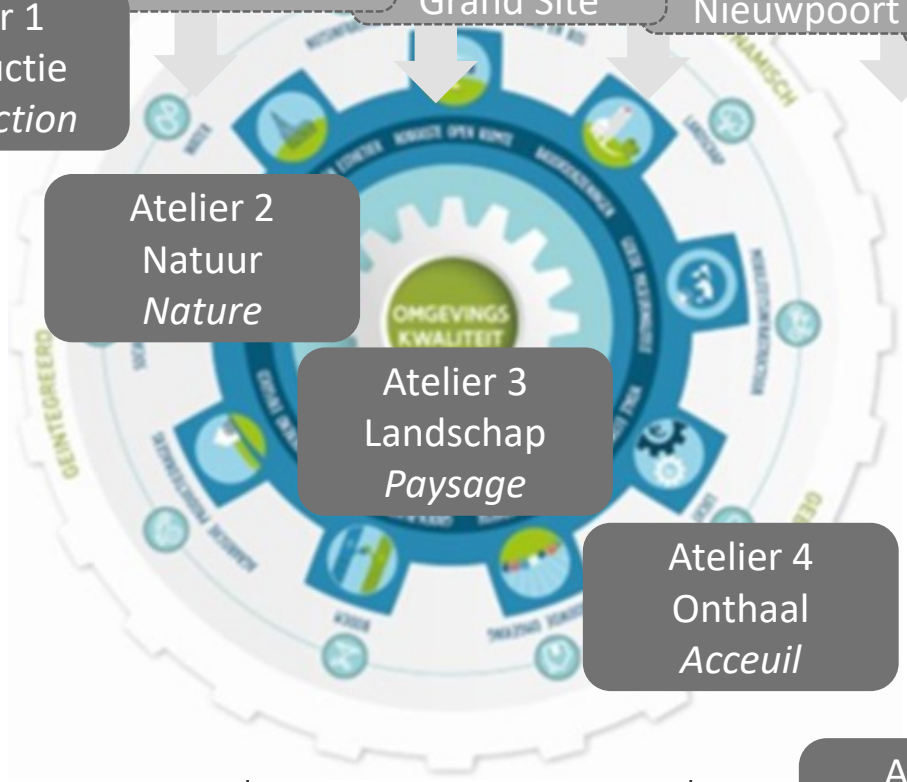

Atelier 5
Voorontwerp
Premier projet

Visie en realisatie / *Vision et réalisation*

Atelier 6
Ontwerp Mp
Projet définitif

Er zijn goed functionerende **groen-blauwe netwerken** Ontkalkte duinen, zeldzame natuur Het specifieke natuurbeheer kan nog beter Parkzone gemeente dient beheerd te worden als natuurgebied i.p.v. gazon. Er is nood aan wildbeheer in het gebied	Er overheerst een goede **milieukwaliteit** Storten dienen te worden gesaneerd Sluikstorten en zwerfvuil vormt nog steeds groot probleem Afwatering stallen loopt in gebied Nood aan afwatering van IBA	De omgeving draag bij aan een **vitale economie** Behoud van landbouw met respect voor natuur
Basisvoorzieningen zijn nabij en bereikbaar Het gebied biedt mogelijkheden om aan milieueducatie te doen	De **ontsluiting** van de omgeving conform draagkracht en noden De Schuddebeurzeweg vormt probleem voor fietsers en wandelaars Sluipverkeer op Schuddebeurzeweg Er is nood aan meer recreatieve ontsluiting	**Onroerend erfgoed** fungeert als basis voor identiteit en nieuwe ontwikkelingen Erfgoed heeft belangrijke waarde voor het gebied Er wordt met bunkers niet zoveel gedaan, bv. educatie Evenwicht ndz. tussen beheer erfgoed en landbouw
De omgeving heeft een duidelijke **identiteit** Gebied bezit heel typische elementen Identiteit gebied nog niet genoeg gekend en heeft geen uitstraling naar buiten toe, is te versnipperd Nood aan erkening als eenheid	De omgeving bevordert **sociale cohesie**	De **open ruimte** is robuust en veerkrachtig Weekendparken zijn 'bedreiging' voor gebied vanuit de randen

Gemeenschappelijk kader

Atelier 1 (17 mei 2018)

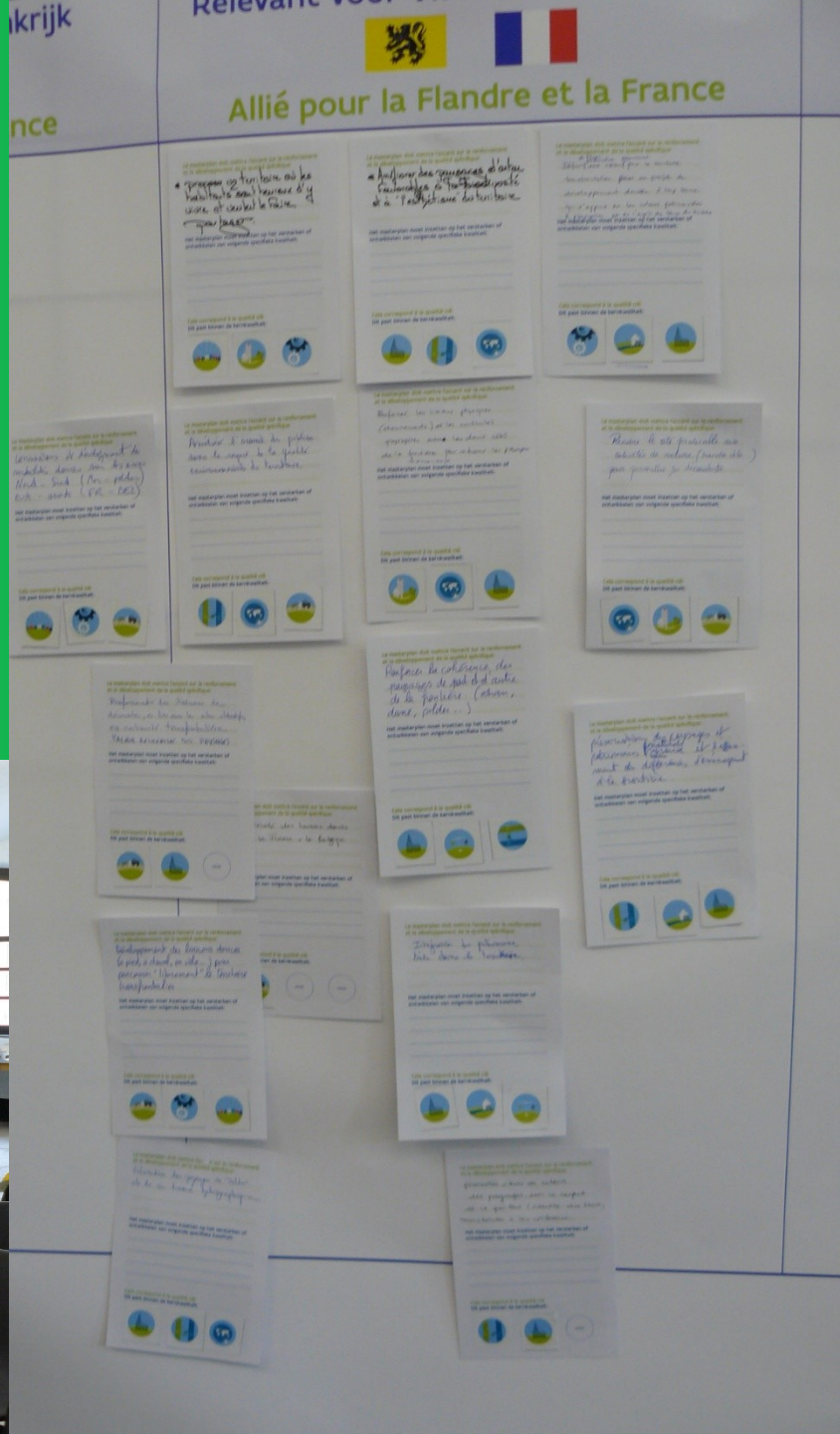

- Op het eerste atelier van Vedette hebben we samen (met aanwezige stakeholders) gekeken vanuit de 9 kernkwaliteiten naar het gebied. Concreet werd er gekeken welke kernkwaliteiten in het projectgebied voorkomen, welke kwaliteiten zeker behouden, versterkt of ontwikkeld zouden moeten worden, relevant voor Vlaanderen dan wel Frankrijk.
- Door dit via gezamenlijke oefeningen te doen wordt gestreefd naar het verbreden van kennis, vergroten van wederzijds begrip en het zoeken naar synergiën tussen verschillende kwaliteiten.

- Hierbij vallen 2 thema's op die we vandaag verdiepen
- Ontwikkeling ecologische verbindingen
- En de vraag het grensoverschrijdend recreatief netwerk verder uit te bouwen. Binnen het atelier "natuur en biodiversiteit" lijkt het dan ook aangewezen eens te kijken naar de randvoorwaarden vanuit natuur. Het ecologische draagvlak.

Vlaanderen
is open ruimte

Verbeteren van de omgevingskwaliteit

- Bodem- en watersystemen als basis voor ontwikkeling - *Sol- et système d'eau comme base pour le développement*
- Ontwikkeling zowel voor toeristen als voor lokale bewoners *Développement pour les touristes ainsi que les habitants locau*
- Behouden van de 'overgebleven' open ruimte - *Conservation de l'espace ouvert restant*
- Ontwikkeling van ecologische verbindingen - *Développement des connexions écologiques*
- Versterken van identiteit, beeldkwaliteit en samenhang tussen de verschillende landschappen - *Renforcez l'identité, la qualité visuelle et cohésion des différents paysages*
- Betrekken van erfgoed - *Incorpration du patrimoine*
- Vervagen van de grens - *Laisser la frontière transfrontalière s'estomper*
- Uitwerken grensoverschrijdend recreatief netwerk, alsook de verbinding van zee naar polder - *La réalisation de connexions transfrontalière et trans-dunes (mer-polder) et d'un réseau récréatif*
- Verbeteren van onthaal voor bezoekers -L'amélioration de l'accueil et de l'expérience du public

VLAAMSE LAND MAATSCHAPPIJ

agur

Interreg France-Wallonie-Vlaanderen

Flemish Blvd VEDETTE

Voorbereiding atelier 2 : biodiversiteit en natuur (6 juli 2018)

- Op een werkgroep van de partners van VEDETTE op 6 juli, werd ingezoomd op de uitdagingen, de focus van het masterplan en de sleutelelementen voor het thema natuur en biodiversiteit.

- De prioritaire thema's (groene bollekes) werden vanuit oogpunt "natuur en biodiversiteit" gedefinieerd.

- Hierbij is de balans tussen recreatie en natuur van belang.

Vlaanderen
is open ruimte

3. **Enforcement of the biodiversity of the agricultural areas (polders)**	a) Stimulate agri-environmental schemes with farmers		●●●●●●		This (voluntary agreements with farmers for a more extensive land use of strips or parcels) was not scored high because at Flemish side there are already initiatives for this and at the French side cooperation with farmers is not so easy and agri-environmental schemes were also understood as a more general policy which is dealt with at national level.
	b) Recovery of small landscape elements		●●●●●●●		This was scored high, especially at the French side, because they see a need for recovery in certain areas (dune-polder gradients, Moeren) and there are opportunities for this without working on arable land.
	*c) Stimulate more extensive farming and use of traditional local species of livestock and crops**		●● ●		
4. **Improvement of environmental quality (air, soil, water, darkness, silence)**	a) Improvement of soil quality (nature development)		●●●●●		
	b) Improvement water quality		●●●●		
	c) Adapted lighting in and nearby nature areas		●●●●		
	*d) Improvement of air quality**		●●●●●●●		
5. **Conservation of open space**	a) Conservation of polders as open space for agriculture, water storage, ecological connections and nature development		●		
6. **Improvement of ecosystem services**	a) Improved balance between recreational access and nature values		●●●●●●●●		It's important to work out a total vision for the recreational networks in relation with nature and landscape. This is also about informing people (for example a beach is not only a recreation area, but also an ecosystem with natural dynamics which are important for species and coastal protection). Other key points are a more uniform access regulations, zoning and resolving missing links.
	b) Shift from technical, linear, costal defence to a more natural costal defence	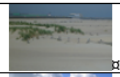	●● ●●●●		
	c) Water storage	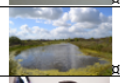	●●●●●●●		
	d) Water production and purification		●●●●●●●●		

Recreatieve druk binnen natuurgebieden

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

agur

Interreg
Vlaanderen-Wallonie-Vlaanderen
VEDETTE

Sub-theme	Key-issue	Picture / figure	Individual scoring	Priority key-issues	Motivation
1. **Reinforcement of nature areas (enlargement, natural dynamics, biodiversity)**	a) Enlargement of areas under nature management trough purchases or agreements with private owners (management plans)		●●●●● / ●		
	b) Improved or specific management of nature areas	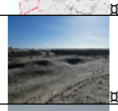	●● / ●		
	c) Space for and protection of formation of new dunes on the beach	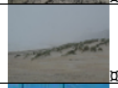	● / ●●●		
	d) Defragmentation of nature areas by (re)moving infrastructure (roads, sealed soils, solitary buildings, campsites)		●●●●●●●●●		There already some examples and ideas, but a general overview and programme for the short term and longer term is missing.
	e) Control of exotic species		● / ●●●●●		
	*f) Fire protection strategy**		● / ●●●●		
2. Realisation of ecological connections	a) Reinforcement of watercourses (canals, …) of the polders as ecological connection		●●●●●		
	b) Land development and adapted management of private grounds (gardens, parks, campsites, …) as ecological connection		●●		
	c) Creation of ecological corridors by removing infrastructure, creation of eco-passages		●●●●●●●		There already some examples and ideas, but a general overview and programme for the short term and longer term is missing.
	d) Conservation and development of dune polder gradients		●●●●● / ●		
	e) Creation of ecological connections between the Westhoekduinen / Bray Dunes and the old dunes of Cabour / Gyvelde		●●●●●●● / ●		There already some examples and ideas, but a general overview and programme for the short term and longer term is missing.

- De hoofdfocus ligt op versterken van de natuurgebieden (vergroten natuurgebieden, bevorderen natuurlijke dynamiek, verhogen biodiversiteit) met in hoofdzaak subthema “ontsnippering” alsook het versterken van de ecologische verbindingen.
- Werken aan ontsnippering speelt zich af op drie pijlers:

- Het vergroten van de natuurgebieden : dit gebeurt voornamelijk door aankoop, maar ook door onthardingsmatregelen

- Het verbinden van de natuurgebieden : focus van VEDETTE

- Het optimaliseren van de natuurgebieden : voornamelijk via uitvoeren beheerplannen en inrichtingsmaatregelen

Vlaanderen
is open ruimte

Ontsnippering
Défragmentation

Vergroten
Enlarger

Verbinden
Connecter

Optimaliseren
Optimiser

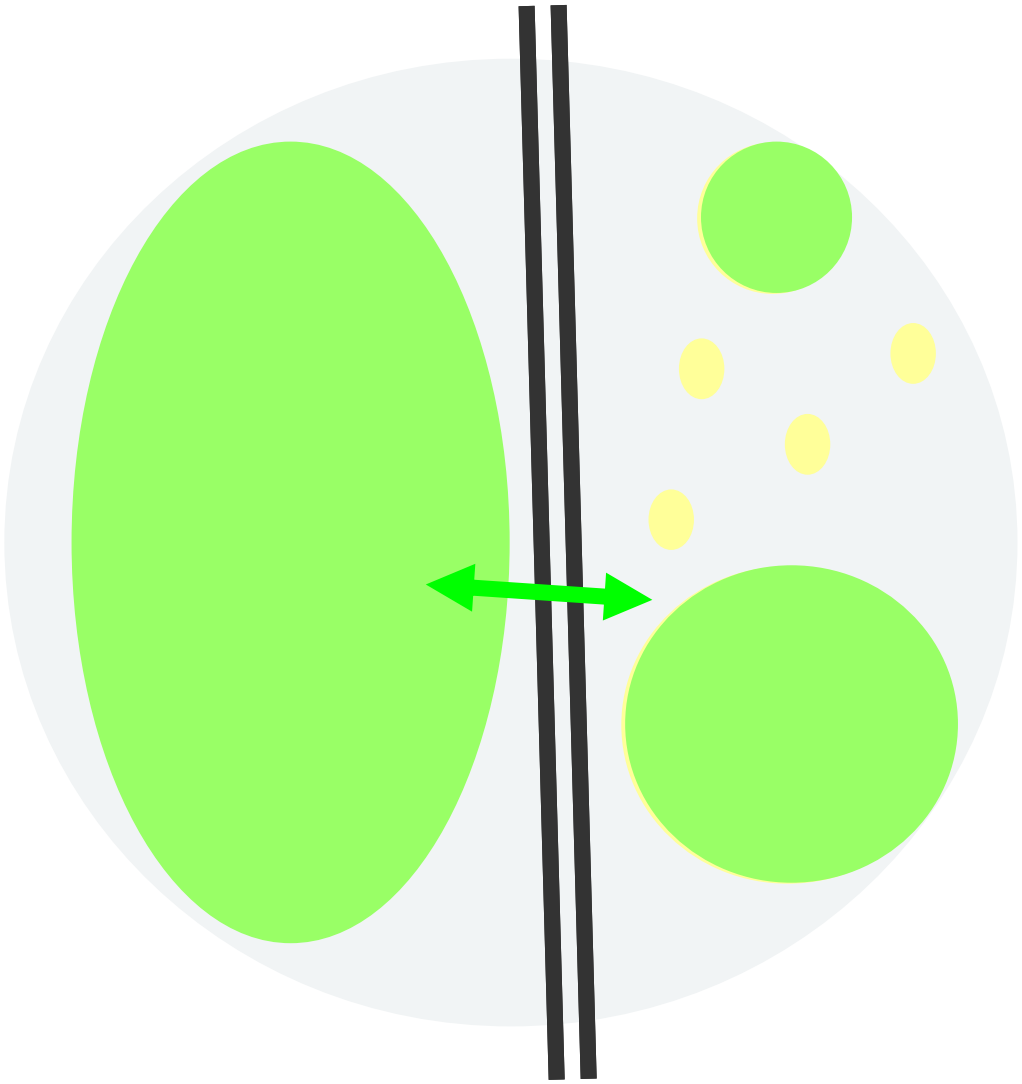

- Ontsnipperen wordt meer en meer op de beleidsagenda geplaatst:

- De betonstop:
- In Vlaanderen verdwijnt er elke dag 6 hectare open ruimte onder het beton. De Vlaamse regering heeft dan ook recent gekozen voor een betonstop: geen bijkomende inname meer van landbouwgrond en natuur.

- In geen enkele Europese regio wordt zo kwistig met open ruimte omgesprongen. Dat dreigt onze regio onleefbaar te maken: met veel fileleed, torenhoge infrastructuurkosten, een ongezonde leefomgeving en versnipperde natuur tot gevolg.

Vlaanderen
is open ruimte

BETONRAPPORT VLAANDEREN

14% VERHARD

(WONINGEN, GEBOUWEN, STRATEN, PARKINGS)

33% RUIMTEBESLAG

(WONEN, WERKEN, MOBILITIET, RECREATIE)

BETONSNELHEID

6 hectare/dag

OPEN RUIMTE DIE ELKE DAG VERLOREN GING TUSSEN 2005 - 2015

LEEFDICHTHEID

25 inwoners

PER HECTARE BEBOUWDE OPPERVLAKTE

DE OPLOSSING

Niet bouwen in bos, overstromingsgebied of slecht bereikbare plaatsen

57.500 hectare overtollige bouwgrond schrappen

Compacte kernen in dorpen en steden

Meer sociaal leven

Goedkope infrastructuur

Beter bereikbaar

VLAAMSE LAND MAATSCHAPPIJ

Interreg France-Wallonie-Vlaanderen

Fonds FEDER VEDETTE

operatie perforatie

VLAAMSE LAND MAATSCHAPPIJ

agur

Interreg Frans-Vlaanderen

VEDETTE

- Verschillende overheidsdiensten zijn hiermee aan de slag:

- “Operatie perforatie” : Aqaufin roept op voor ontharding.
- “Onthardingssubsidie” vanuit het departement Omgeving = een projectoproep voor onthardingsprojecten. 2 dynamieken zijn onlosmakelijk gekoppeld. Het verhogen van het ruimtelijk rendement= intensiveren, hergebruik, verdichten, verweven …
- En als alternatief op meer inname = ontwikkelen en versterken van de open ruimte = ontharden, schrappen, ontsnipperen, afbreken … voor een duurzame leefomgeving
- Departement omgeving werkt samen met AWV en ANB aan ontsnippering van de wegen.

www.wegenennatuur.be

Ecoducten, ecotunnels,… als oplossing voor de migratiebarrière

.

Vlaanderen
is open ruimte

PROJECTOPROEP ONTHARDINGSPROJECTEN DIEN NU JE SUBSIDIEDOSSIER IN

PROGRAMMA **RUIMTELIJKE TRANSFORMATIE**

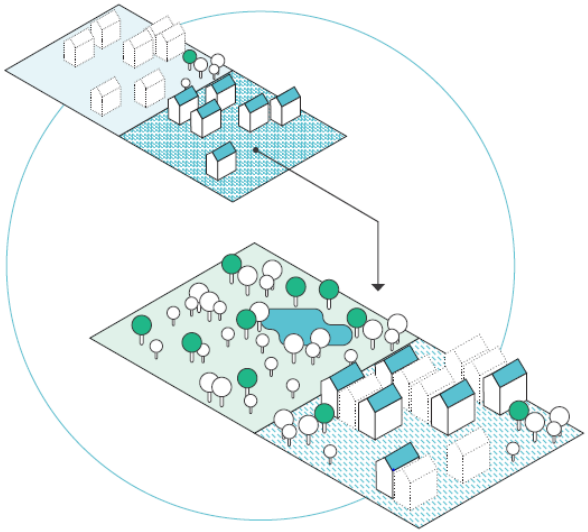

strategische omslag in het ruimtegebruik

van uitbreiden naar transformeren

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

Interreg
Vlaanderen

Nederland is ontsnipperd voor wilde dieren, nu Vlaanderen

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

agur

Interreg
France-Wallonie-Vlaanderen

Flemish Ideal
VEDETTE

Het woord aan Sam Provoost

Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek

Institut pour la nature et la forêt

De natuurwaarden van het gebied en het belang van ecologische verbindingen

Les valeurs de la nature de la région et l'importance des connexions écologiques

Interreg
France-Wallonie-Vlaanderen
UNION EUROPÉENNE
EUROPESE UNIE
Flandria Rhei
VEDETTE

- LIFE + Flandre “Vlaamse Duinen”
- Het waarom?

- Het idee achter deze 9 kernkwaliteiten is dat indien men vanuit al deze kernkwaliteiten naar een gebied kijkt, je een heel groot scala van aspecten onderzoekt die mee bepalend zijn voor omgevingskwaliteit .

- L’idée qui se trouve derrière les “9 qualités clés” est que si l’on regarde un territoire à travers ces “différentes lunettes”, l’on est capable d’étudier un grand nombre d’aspects qui interviennent dans la “qualité de l’environnement.

Vlaanderen
is open ruimte